

Společná zemědělská politika. Zemědělské dotace.

Příklad

Pan Mladý zdědil po neznámém strýci 12333 m² orné půdy v katastrálním území obce Boskovštejn (parcelní číslo 399/4). Z veřejného registru půdy (LPIS) se dozvěděl, že na pozemku hospodaří akciová společnost AJ. Dle informací, které se panu Mladému podařilo zjistit, společnost AJ nemá k užívání pozemku právní titul a pozemek je tak nezpůsobilý pro dotace .

- 1. K čemu slouží LPIS a jak probíhá zápis údajů do něj? Pro svoji odpověď najděte relevantní právní ustanovení.*
- 2. Doporučte panu Mladému, jak postupovat vůči zemědělskému družstvu s ohledem na chybějící právní titul k užívání pozemku.*
- 3. Vysvětlete panu Mladému, jak je charakterizován pozemek způsobilý pro dotace. A co se pod pojmem dotace skrývá?*
- 4. Zkuste s využitím údajů, které o pozemku máte (výměra, kultura: standardní orná půda), spočítat výši tzv. jednotné platby na plochu (SAPS) pro rok 2022. Jak je nutné postupovat, aby byla tato platba vyplacena, ať již panu Mladému nebo společnosti AJ?*
- 5. Pan Mladý právě oslavil třicetiny, zkuste mu vysvětlit, co je to platba pro mladé zemědělce a za jakých podmínek ji může získat.*

LPIS – Registr půdy

Geografický informační systém veřejné správy

- Správcem Ministerstvo zemědělství
- Aktualizuje SZIF

Účel

- K ověřování správnosti údajů uvedených v žádosti o dotace, ke kontrolám plnění podmínek poskytnutí dotace, pro evidenci ekologického zemědělství, pro evidenci ovocných sadů, pro evidenci pěstování geneticky modifikované odrůdy, pro uplatnění nároku na vrácení spotřební daně, pro evidenci pěstování máku setého a konopí a pro evidenci území určeného k řízeným rozlivům povodní

Obsah

- Evidence půdy
- Evidence ekologicky významných prvků
 - prvek, který představuje souvislou plochu i zemědělsky neobhospodařované půdy plnící mimoprodukční funkci zemědělství, popřípadě jiný útvar, který je součástí zemědělsky obhospodařované půdy nebo k ní bezprostředně přiléhá
- Evidence objektů
 - objekt příslušející k hospodářství chovatele představující jednotlivou stavbu, zařízení nebo místo v krajině, kde jsou držena evidovaná zvířata

LPIS – historie

https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fsystemova_navigace%2Finformace_a_aktuality%2Fsvobodny_pristup%2F1357226090102%2F1515142919955%2F1528182381785%2F1528182496490.pdf

Vznik k 1. 1. 2004

Každý uživatel půdního bloku nebo dílu půdního bloku, pokud má zájem o zařazení do evidence půdy, ohlásí tuto skutečnost do 60 dnů ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona

- Pochybnosti o skutečném průběhu hranic užívání dílů půdního bloku mezi různými uživateli, případně o uživatelem uváděné výměře
- Výzva k odstranění pochybností
- Svolání místního šetření v terénu
- Podají-li na stejný půdní blok, případně díl půdního bloku ohlášení dva nebo více uživatelů, ministerstvo je vyzve k uzavření písemné dohody do 15 dnů o tom, který z nich je uživatelem.
- Nedojde-li ve stanovené lhůtě k uzavření písemné dohody mezi uživateli
 - Možnost místního šetření v terénu
 - Neodstranění sporných záležitostí → zápis uživatele, který prokáže platný právní důvod užívání zemědělsky obhospodařované půdy

Potvrzení o zařazení do evidence x Rozhodnutí o nezařazení do evidence

LPIS – dnes

Dosud neevidovaná půda a uživatel

- Právní důvod užívání půdy
 - Výpis z listu vlastnictví
 - Pachtovní/nájemní smlouva
- Prokázání totožnosti nebo vzniku
- Zákres hranic v ortofotomapě
 - Nesmí být účelově korigováno podle katastru nemovitostí

Aktualizace údajů

- Ohlašovací povinnost uživatele
- Oznámení o (ne)provedení aktualizace = první úkon ve věci
 - Písemné a zdůvodněné námitky
 - Rozhodnutí Mze o námitkách
 - Subsidiarita správního řádu

Význam zařazení do evidence půdy Sbírka rozhodnutí NSS č. 9/2012

- *I. Rozhodnutím o nezařazení do evidence využití zemědělské půdy podle užívatelských vztahů (§ 3a a násl. zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství) je zasahováno do veřejných subjektivních práv žadatele, neboť takové rozhodnutí předurčuje výsledek rozhodování o poskytnutí dotace. Proto takové rozhodnutí podléhá přezkumu soudem ve správním soudnictví.*
- *II. Aktualizace evidence půdy podle § 3g zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, má místo tehdy, pokud je uváděn stav evidence a zapsaných uživatelů do souladu s realitou. Tomu odpovídají důvody, pro které je třeba aktualizaci provádět, obsažené v § 3g odst. 1 tohoto zákona.*
- *III. Právní úprava svěřuje rozhodnutí o tom, kterému z žadatelů svědčí právní titul k užívání z hlediska zapsání do evidence využití půdy, Ministerstvu zemědělství. Námitka, že jinému žadateli titul k užívání nesvědčí z důvodu neplatnosti jeho nájemní smlouvy k pozemku, nesměřuje proti tomu, zda správní orgán posoudil, komu svědčí užívací titul, ale je otázkou občanskoprávního sporu mezi žadateli.*
 - Podle rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 4. 2009, čj. 11 Ca 143/2008-35

Evidence
půdy – půdní
blok (PB) =
základní
jednotka =
DPB +
zbytková
plocha

- minimální výměra 0,01 ha
- souvislá plocha zemědělsky obhospodařované půdy zřetelně v terénu oddělená
 - zejména lesním porostem, zpevněnou cestou, vodním útvarem povrchových vod nebo trvale zemědělsky neobhospodařovanou půdou, která může obsahovat ekologicky významný prvek obklopený zemědělsky obhospodařovanou půdou
- souvislá vodní plocha využívaná
 - pro účely chovu ryb, vodních živočichů a pěstování rostlin ve vodním útvaru povrchových vod, pro účely provozování rybníkářství
- souvislá plocha zalesněné půdy
 - která byla v evidenci půdy vedena jako zemědělsky obhospodařovaná půda se zemědělskou kulturou
- ekologicky významný prvek
 - který není součástí půdního bloku a současně bezprostředně přiléhá k zemědělsky obhospodařované půdě evidované jako půdní blok

Evidence půdy – díl půdního bloku (DPB)

- Součást půdního bloku
- Souvislá plocha půdy o minimální výměře 0,01 ha, jejíž hranice lze identifikovat v terénu vůči okolí, a
 - na níž vykonává vlastním jménem a na vlastní odpovědnost zemědělskou činnost fyzická nebo právnická osoba, „UŽIVATEL“ a
 - je na ní pěstován jeden druh zemědělské kultury, popřípadě se na ní nachází ekologicky významný prvek
- Souvislá plocha půdy,
 - která je obhospodařována v rámci ekologického zemědělství, nebo v etapě přechodného období v rámci ekologického zemědělství podle zákona o ekologickém zemědělství, nebo
 - je na ní uplatňováno opatření, jehož podmínky vyžadují, aby bylo prováděno na samostatném dílu půdního bloku, nebo
 - které odpovídá registrační číslo vinice, chmelnice, nebo ovocného sadu.

Údaje o PB a DPB

(viz § 3a ZoZ a nařízení vlády č. 307/2014 Sb.)

Půdní blok

- identifikační číslo
- výměra
 - půdního bloku
 - způsobilé plochy, je-li vyžadována
- samostatná plocha v rámci půdního bloku, která nepředstavuje díl půdního bloku, včetně její výměry.

Díl půdního bloku

- příslušnost k půdnímu bloku
- identifikační číslo
- výměra
 - dílu půdního bloku
 - způsobilé plochy, je-li stanoveno
 - jednotlivých druhů ekologicky významných prvků, které jsou součástí tohoto dílu půdního bloku
- označení uživatele
- druh zemědělské kultury
- obhospodařování v rámci ekologického zemědělství, nebo v etapě přechodného období v rámci ekologického zemědělství
- další údaje stanovené v NV 307/2014

Druhy zemědělské kultury

- Nařízení vlády č. 307/2014 Sb.
- **Orná půda** = půda obdělávaná za účelem produkce plodin nebo plochy, které jsou k dispozici pro rostlinnou výrobu, ale jsou ponechány ladem, včetně ploch, které byly vyčleněny, bez ohledu na to, zda se tato půda nachází ve sklenících nebo pod pevným či mobilním krytem, či nikoli
 - Standardní orná půda
 - Travní porost
 - Úhor
- **Trvalý travní porost** = půda využívaná k pěstování trav nebo jiných bylinných píceňin na přírodních (přirozený osev) nebo uměle vytvořených (umělý osev) plochách, která nebyla zahrnuta do střídání plodin v zemědělském podniku po dobu pěti a více let, jakož i, rozhodnou-li tak členské státy, půda, která nebyla po dobu pěti a více let zorána
- **Trvalá kultura** = kultury jiné než trvalé travní porosty a stálé pastviny, které nejsou pěstované systémem střídání plodin, jsou na dané půdě pěstovány nejméně pět let a poskytují opakované sklizně
 - Vinice
 - Chmelnice
 - Ovocný sad
 - Školka
 - Rychle rostoucí dřeviny pěstované ve výmladkových plantážích
 - Jiná trvalá kultura
- **Ostatní kultura**
 - Zalesněná půda, rybník, mimoprodukční plocha
 - Jiná kultura - nezpůsobilá pro SAPS, ani pro žádné jiné dotační opatření na plochu

Aktualizace evidence půdy

Aktualizace údajů řádná

- Na základě ohlášení uživatele nebo z vlastního nebo jiného podnětu (např. podnět vlastníka)
- Subsidiarita správního řádu

Aktualizace údajů mimořádná

- Jednou za pět let
- Na základě ortofotomap
- Ve vzájemné součinnosti Fondu a dotčených uživatelů

Aktualizace evidence půdy

Ohlášení

v pořádku = oznámení o aktualizaci

v rozporu a neúspěšná výzva k předložení
písemné dohody nebo právního důvodu k užívání
do 15 dnů = oznámení o neprovedení aktualizace
s uvedením důvodu

s nepravdivými nebo neúplnými údaji a
neúspěšná výzva k odstranění vad do 15 dnů =
oznámení o neprovedení aktualizace s uvedením
důvodu

Oznámení = první úkon ve věci = právo podat písemnou a
odůvodněnou námitku do 15 dnů = rozhodnutí Ministerstva
zemědělství

Aktualizace evidence půdy

- Fond může na základě vlastního zjištění nebo na základě podnětu ministerstva nebo jiného orgánu veřejné správy zahájit postup vedoucí k aktualizaci evidence půdy, popřípadě k úplnému vynětí z evidence půdy; takový postup Fond zahájí vždy, podá-li k tomu podnět vlastník pozemku, na němž se nachází díl půdního bloku. Fond vyzve dotčené uživatele k písemnému vyjádření ve lhůtě jím stanovené, která nesmí být kratší než 15 dnů ode dne doručení výzvy.
- Odstavce 2 až 7 se vztahují na aktualizaci evidence půdy, popřípadě na úplné vynětí z evidence půdy, podle tohoto odstavce přiměřeně.
 - Právní účinky změny v evidenci půdy provedené na základě tohoto odstavce nastávají dnem následujícím po dni, kdy Fond zahájil postup podle tohoto odstavce, nebo jestliže ze zjištěných důkazů nevyplývá, že nastanou později.

Posuzování právního důvodu užívání při evidování

- Pouze ve stanovených případech
 - Rozpor mezi uživateli
 - Pochybnosti
 - V souvislosti ekologicky významnými prvky (§ 3p odst. 5 ZoZ)
- *Pokud zjistí Fond, že uživatel u zemědělské půdy splnil podmínky podle § 3a odst. 12(6), vyznačí v evidenci půdy hranici dílu půdního bloku s tím, že o část dílu půdního bloku, ke které nebyl doložen právní důvod užívání zemědělské půdy, se sníží výměra způsobilé ploch.*

Posuzování právního důvodu užívání půdy při aktualizaci LPIS

- NSS 2 As 20/2016 – 29
 - *Aktualizace evidence půdy podle ustanovení § 3g zákona o zemědělství má místo tehdy, pokud je vzhledem ke konkrétním, zejména skutkovým okolnostem uváděn stav evidence a zapsaných uživatelů do souladu s realitou. Správní orgán je povinen posoudit, zda stěžovatelce svědčí právní titul k užívání uvedených zemědělských pozemků. Tato otázka tak představuje soukromoprávní spor mezi stěžovatelkou a druhou společností týkající se toho, kdo užívá zemědělské pozemky na základě platného právního titulu. Rozhodnutí tohoto sporu přísluší soudu v občanskoprávním řízení. Současně však bylo vyřešení této otázky podstatné pro případné provedení aktualizace evidence půdy, jež náleželo do pravomoci žalovaného. K řešení obdobných situací zakotvuje správní řád institut předběžné otázky.*
 - *Správní orgán je proto povinen posoudit, zda stěžovatelce svědčí právní titul k užívání půdy, a na základě posouzení této otázky je povinen rozhodnout o aktualizaci evidence půdy. Zjišťování skutečného stavu věci může být obtížné a komplikované. Správní orgán to však neopravňuje k tomu, aby na zjištění skutkového stavu rezignoval. V posuzovaných řízeních je správní orgán povinen náležitě objasnit, kdo užívá předmětné pozemky na základě platného právního titulu, a teprve poté může rozhodnout o navržených změnách v evidenci půdy.*
- Obdobně NSS 1 As 401/2017 – 25

The background of the image is a dark, textured asphalt surface. Several white, hand-painted arrows are visible, pointing towards the right. The arrows are slightly faded and vary in size and position, creating a sense of movement and direction. The text is centered over the middle of the image.

Zajištění přístupu k pozemku/DPB
§ 1021 OZ

Poskytování dotací - obecně

Rozhodování podle správní řádu s výjimkami

- lhůty pro vydání rozhodnutí
- ustanovení o povinnosti umožnit účastníkům řízení před vydáním rozhodnutí ve věci vyjádřit se k podkladům rozhodnutí,
- ustanovení o vyzoomění účastníků
- řízení o provádění důkazů mimo ústní jednání
- ustanovení o provedení záznamu o provedení důkazu listinou
- ustanovení o vydání usnesení při provádění důkazu ohledáním věci na místě

Nárokové dotace

- Správní rozhodnutí

Nenárokové dotace

- Veřejnoprávní smlouva

Poskytování dotací

NSS 2 As 2/2008 - 55

- *I. Rozhodnutí o nároku na poskytnutí dotace na vyrovnání ekonomické újmy vznikající při zemědělském hospodaření v méně příznivých oblastech a oblastech s ekologickými omezeními dle § 13 nařízení vlády č. 241/2004 Sb., o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními, podléhá přezkumu soudů ve správním soudnictví (§ 65 soudního řádu správního).*
- *II. Pro takové rozhodnutí jsou relevantní jen údaje uvedené v evidenci půdy, nikoli faktický stav užívání půdních bloků. Jiný výklad by byl v rozporu s § 3 odst. 4 a § 3a odst. 1 a 2 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství.*

NSS 1 Afs 61/2013 - 43

- *Rozhodnutí Státního zemědělského intervenčního fondu o ukončení administrace žádosti o poskytnutí dotace podle § 11 zákona č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu, je rozhodnutím přezkoumatelným ve správním soudnictví (§ 65 odst. 1 s. ř. s.).*
- *Právní vztah vzniklý poskytnutím dotace je tedy veřejnoprávním vztahem, tím pádem rovněž rozhodnutí o vyřazení žádosti žadatele o poskytnutí dotace z procesu administrace této žádosti je rozhodováním v oblasti veřejné správy.*

NSS 7 As 173/2012 - 44

- *Na poskytování dotací ze státního fondu se tak nevztahuje § 14 rozpočtových pravidel; v projednávaném případě se tedy neuplatní výluka ze soudního přezkumu na rozhodnutí o poskytnutí dotace ze státního fondu dle § 14 odst. 5 rozpočtových pravidel.*

Podmínky pro přímé platby

[Jednotná žádost - Státní zemědělský intervenční fond \(szif.cz\)](http://szif.cz)

- Jednotná žádost
 - Prekluzivní lhůta k podání (15. 5.)
 - Žádost o platby jako z EZZF, tak neprojektová opatření z EZFRV
- Minimální výměra půdy (1 ha)
 - Evidence v LPIS
 - Zemědělské obhospodařování
- Pravidla podmíněnosti (*cross compliance*)
 - DZES
 - PPH
- Zemědělský podnikatel
 - Osvědčení o zápisu do evidence

Poskytování přímých plateb

O poskytnutí přímé platby zemědělcům může požádat fyzická nebo právnická osoba, která obhospodařuje zemědělskou půdu evidovanou na ni v evidenci využití půdy podle užitelských vztahů podle zákona o zemědělství.

Žadatel o poskytnutí přímé platby zemědělcům podle odstavců 1 a 2 doručí Fondu žádost o poskytnutí přímé platby zemědělcům do 15. května příslušného kalendářního roku, a to na formuláři obsahujícím geoprostorové informace vydaném Fondem pro příslušný kalendářní rok v rámci jednotné žádosti

Fond poskytne žadateli jednotnou platbu na plochu zemědělské půdy na minimální výměru, která činí nejméně 1 hektar plochy zemědělské půdy, na kterou lze poskytnout jednotnou platbu na plochu zemědělské půdy.

- Zemědělská půda se zemědělskou kulturou jiná kultura není způsobilá pro poskytnutí této platby.

Fond poskytne jednotnou platbu na plochu zemědělské půdy v plné výši, nenastane-li skutečnost vedoucí ke snížení nebo neposkytnutí jednotné platby na plochu zemědělské půdy.

Fond neposkytne dotaci na část dílu půdního bloku evidovanou v evidenci využití půdy, na které byl uplatněn postup podle § 3g odst. 4 zákona o zemědělství.

Snížení nebo neposkytnutí SAPS

III (szif.cz)

Opožděná žádost

- 1 % za každý pracovní den
- Po uplynutí 25 dnů zamítnutí žádosti

Rozdíl mezi deklarovanou (dle JŽ) a skutečně obhospodařovanou plochou

- Rozdíl menší nebo roven 3 % (včetně) zjištěné plochy nebo 2 ha (včetně) = poskytnutí platby na skutečnou (zjištěnou) výměru
- Rozdíl nad 3 % zjištěné plochy nebo nad 2 ha zjištěné plochy = poskytnutí platby na zjištěnou výměru dále sníženou o 1,5 násobek zjištěného rozdílu.
- „Žlutá karta“
 - Správní sankce se sníží na polovinu.
 - žadateli dosud nebyla uložena žádná správní sankce
 - rozdíl mezi deklarovanou plochou a plochou zjištěnou je menší než 10 % zjištěné plochy
 - Opakovaná předeklarace plochy následující rok
 - správní sankce v plné výši, tj. 1,5 násobek zjištěného rozdílu,
 - povinnost zaplacení částky, o kterou mu byla snížena sankce uložená za předcházející rok

Rozdíl mezi deklarovanou (dle JŽ) a skutečně evidovanou plochou v LPIS

- Větší než 3 %, krácení o 1%
- Větší než 4 %, krácení o 2 %
- Větší než 5 %, krácení o 5 %

Rozpor s pravidly podmíněnosti

- Viz blok II (21.3.)

Snížení nebo neposkytnutí Greeningu

Nedeklarování veškeré zemědělské půdy

- Viz snížení stejné jako u SAPS

Předeklarace

- Do 20 % plochy zjištěné výměry = sníží se zjištěná výměra o dvojnásobek zjištěného rozdílu
- Více než 20 % = platba se neposkytne.
- Více než 50 % = platba se neposkytne + stržení částky ve výši zjištěného rozdílu z jakékoliv jiné platby, na kterou bude mít žadatel nárok

Neohlášení ploch orné půdy

- Více než 0,1 ha = snížení plochy pro výpočet o 10 %

Ale zjemnění

- Správní sankce vypočítané podle předchozích 2 bodů se následně vydělí 4 a poníží na maximálně 25 % částky ekologické platby, na kterou by měl žadatel nárok

Další snížení za porušení jednotlivých opatření

Podpory pro mladé zemědělce

- Přímá platba pro mladé zemědělce, v roce 2022 ve výši 1665,84 Kč/ha
 - Pro zemědělce do 40 let
 - První žádost o platbu před dosažení 41 let
 - Zřízení zemědělského podniku (zápis do evidence zemědělského podnikatele) poprvé, nejvýše pět let před žádostí o podporu
 - U obchodní korporace většinový společník/podíl
 - Na maximální výměru ve výši 90 ha po dobu nejvýše 5 let
- Projektové opatření z programu rozvoje venkova
 - Dotace na zahájení činnosti mladých zemědělců
 - Bližší požadavky viz <https://www.szif.cz/cs/prv2014-611>

Mechanismus poskytnutí projektové podpory z Programu rozvoje venkova

Příspěvek EZFRV na Program rozvoj venkova

- Princip spolufinancování

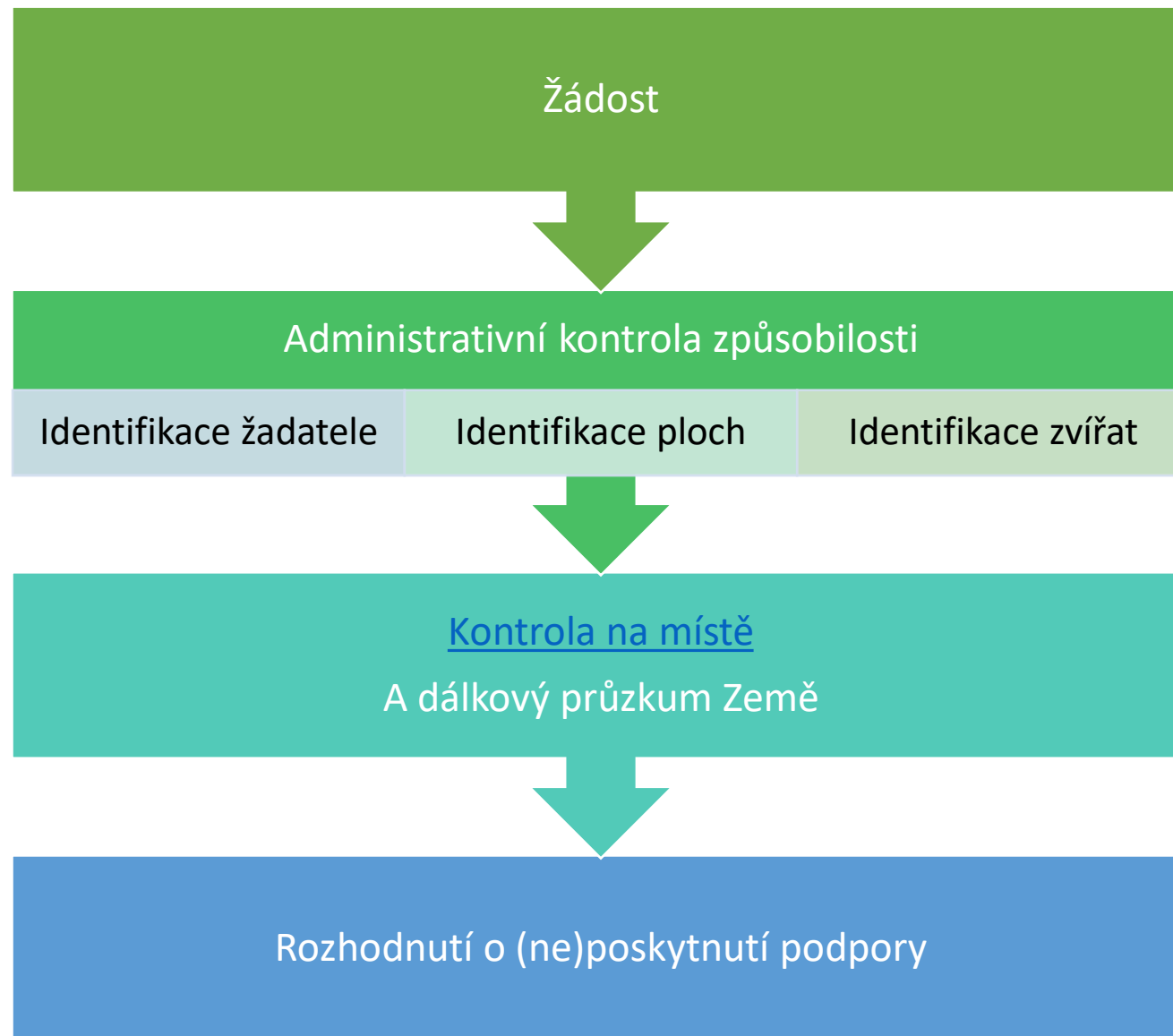
Žádost o dotaci – návrh projektu pro realizace opatření

- Dohoda o poskytnutí dotace (schválení projektu)
 - Předfinancování ze zdrojů žadatele
 - Realizace projektu
 - Žádost o proplacení způsobilých výdajů
- Rozhodnutí o neposkytnutí dotace (neschválení projektu)
 - Přezkum Ministerstvem zemědělství

Na uzavření dohody o poskytnutí dotace není právní nárok.

- Pokud Fond žádosti o dotaci před datem uzavření dohody nevyhoví, sdělí písemně a bez zbytečného odkladu žadateli důvody nevyhovění.
- V případě, že by toto sdělení Fondu bylo v rozporu s podmínkami, za kterých je poskytována dotace, ministerstvo jej usnesením zruší.

Základní schéma fungování IACS

Vrácení dotací

V případě neoprávněné platby dotace kryté zcela nebo zčásti prostředky z rozpočtu Evropské unie postupuje Fond podle přímo použitelného předpisu Evropské unie a podle tohoto zákona.

Řízení o vrácení dotace Fond zahájí nejpozději do 10 let ode dne jejího vyplacení.

Řízení o vrácení dotace a řízení o povinnosti zaplatit penále se ukončí rozhodnutím vydaným Fondem; vrácení dotace a zaplacení penále vymáhá Fond.

Nesplní-li příjemce dotace povinnost vrátit neoprávněnou platbu dotace nebo povinnost zaplatit penále, může Fond započítat neoprávněnou platbu dotace a penále do dotace, pro jejíž poskytnutí splnil podmínky.